

Uredništvo in uprava: Ljubljana, poštni predal 290.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo.

Ček, račun 13.562

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.—. Za žla-ne izvod Din 1.—.

Oglasl po ceniku.

Telefon šte. 3478.

Kongres strokovnih organizacij.

Strokovna komisija za Slovenijo je sklicala v nedeljo, 20. septembra 1931 v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani

oblastno konferenco

Začasni dnevni red konference je sledeči:

1. Otvoritev konference, pozdravi, volitve verifikacijske komisije.
2. Poslovno poročilo upravnega in nadzornega odbora.
3. Statut URSS-a in reorganizacija Strokovne komisije. Referent sodr. Stanko.
4. Socialno-politične zahteve. Referent s. Petejan.
5. Gospodarska politika in položaj delavstva. Referent s. Uratnik.
6. Volitev nove uprave.
7. Razno.

Vsaka sestavna organizacija ima pravico, delegirati na kongres:

- a) do 200 članov enega delegata;
- b) na vsakih nadaljnjih 200 članov po enega delegata.

Začetek konference je točno ob 8. uri zjutraj.

Fr. Jernejčič s. r., t. č. predsednik.

J. Stanko s. r., t. č. tajnik.

H kongresu strokovnih organizacij v Sloveniji.

20. septembra 1931 bo zboroval v Ljubljani po ujedinjenju drugi kongres strokovnih organizacij.

Kakor je bil kongres v Tivoliju slavnosten, demonstrativen, kjer je urbi et orbi oznanil, da se je organizirano delavstvo kljub vsemu strnilo v eno fronto, da se zaveda, da je le v skupnosti, v mogočnem »MI«-ju njegova moč, kakor je prvi kongres 4. in 5. februarja 1928 trdno začrtal pot, po kateri mora korakati strokovni pokret, tako bo letošnji kongres pregledal dosedanje delovanje in povedal glasno in jasno vsem, da se enotnosti strokovnih organizacij in strokovnega pokreta sploh ne sme cepiti in rušiti.

Doba od zadnjega kongresa strokovnih organizacij je doba velikih akcij, napornega dela, ki se pa v javnosti ni moglo oziroma ni smelo pokazati. Kajti razmere tega niso dopuščale.

Razen »Delavca« izdaja Strokovna komisija tudi žepni koledar vsako leto.

Poleg vsega upravnega in organizatoričnega dela je pa Strokovna komisija izvedla več važnih akcij v delavskem interesu. Omenimo naj le imenoma te akcije, ker so našim čitateljem že itak znane po tekočih poročilih ali pa ker so sodelovali pri njih. Predvsem poudarimo, da se je komisija trudila, da se oživetvorijo medstrokovni odbori po delavskih centrih, kar se je pa le deloma obneslo. Premalo je še delovnih moči, da bi taki skupni odbori raznih strok mogli izvajati potrebno agilnost bodisi v agitaciji ali pri akcijah.

V letu 1928 so dobile naše organizacije pri volitvah delavskih zaupnikov 347, leta 1931 pa 285. To število zaupnikov je zaradi tega toliko manjše, ker se je leta 1931 železni-

Na Inspekciji dela v Ljubljani leži mnogo aktov — pritožb. Zakaj se ne rešijo? Zakaj ni kontrole po obratih, katerih se tičejo te pritožbe? Zakon o zaščiti delavcev predpisuje kontrolo. Zakaj se ne izvaja zakon o zaščiti delavcev?

Letos izidejo 4 krasne knjige Cankarjeve družbe in sicer:

1. Koledar Cankarjeve družbe za leto 1932. Potopisi in poljudne znanstvene razprave, lepe povesti in drugi spisi, vse z mnogimi slikami.
2. Angelo Cerkvenc: »Orači.« Znamenita povest iz delavskega življenja, še lepša od povesti »Daj nam danes naš vsakdanji kruh«.
3. Liam O'Flaherty: »Zver se je prebudila.« Krasna povest iz vojne, kakršnih še v slovenščini nimamo.
4. A. Nexö: »Po solnčni Španiji.« Mičen potopis z mnogimi zanimivimi slikami.

Oprema knjig in platnice bodo lepe. Knjige vezane v karton.

In to vse za članarino 20 Din. Sodrugi in sodružice! Če še niste člani Cankarjeve družbe, vpišite se takoj. 20 Din za 4 knjige ni žrtev, nego poceni nakup lepih knjig.

Knjige Cankarjeve družbe morajo biti ponos vseh sodrugov in sodružic. Zato naj postane vsakdo član.

Nova ustava razglašena

Razširjenje vlade.

S kraljevim manifestom z dne 3. septembra 1931 je bila razglašena nova ustava kraljevine Jugoslavije.

Na predvečer izdaje manifesta se je vršila kronjska seja vlade, na kateri se je razpravljalo o zadevah državne uprave.

Izpopolnjena je bila z ukazom kralja z dne 2. septembra 1931 tudi vlada, in sicer so bili imenovani za ministre brez portfelja Kosta Timotijevič, dr. Ivan Paleček, Andro Stanič, Ivan Pucelj, Pavao Matica in dr. Avdo Hasanbegović.

Za gradbenega ministra je bil

imenovan dr. Albert Kramer, doslej poslanik v Pragi.

Razrešena sta bila (3. 9. 1931) minister za gradbe ing. Dušan Serbec in minister pravde dr. Svetomir Ljotič.

Ko je bila nova ustava proglašena, je v četrtek, dne 3. septembra, vlada demisionirala, nato pa je novo vlado sestavil zopet general P. Živković iz prejšnjih in novo imenovanih ministrov.

Ustava obseza 120 členov in stopi takoj v veljavo. Novi parlamentarizem bo tvoril senat in poslanska zbornica.

Svečana otvoritev državnega sindikalnega kongresa.

Po kongresu strokovnih organizacij v Sloveniji se vrši dne 27. in 28. septembra v Zagrebu drugi redni kongres URSSJ.

Tega kongresa se udeleže delegati: Internacionalno bo zastopal sodrug Leon Žuo iz Pariza. Internacionalno zvezo lesnih delavcev sodrug Fritz Tarnov iz Berlina. Internacionalno transportno federacijo sodrug Nathans iz Amsterdama. Belgijski pokret bo zastopal sodrug Mertens.

čarjem prepovedalo voliti delavske zaupnike, sicer bi bilo večje kakor ono leta 1928.

Strokovne organizacije so izvedle akcijo za zaščito vajencev, dalje za starostno zavarovanje in proti poslabšanju socialnega zavarovanja sploh. V tem primeru je nad 15.000 po raznih krajih na zborovanjih povedalo (avgusta 1929) svoje stališče v teh vprašanjih. Ta akcija se je ponovila meseca januarja 1930. Okoli 150 odborov in shodov je sklenilo resolucijo, ki je bila poslana v 47 izvodih ministru socialne politike ter po deputacijah predložena pristojnim sreskim načelnikom.

Švedski sindikalni pokret bo zastopal sodrug Johansen. Madžarski sindikalni pokret bo zastopal sodr. Gal.

Zagrebski mestni medstrokovni odbor se je odločil, da kot domačin organizira svečano in javno otvoritev državnega sindikalnega kongresa. Vršil se bo v to svrhu javen shod, na katerem bodo govorili delegati iz Internacionalne in zastopniki delavskega gibanja iz raznih držav.

Nadalje je vodila Strokovna komisija akcijo za nezaposlene, akcijo za osemurnik. Dne 3. septembra 1928 je obrtniška zveza in trgovci na svojem shodu zahtevala deseturni delovnik. V protest te zahteve so strokovne organizacije proglašile dveurno protestno stavko ter poslale k velikemu županu posebno deputacijo in obrazložile svoje stališče za osemurni delovnik.

Pomembnejša je bila tudi akcija za podaljšanje stanovanjske zaščite. Ta akcija se je vršila 1928 in 1930.

Strokovna komisija se je udeleževala po svojih zastopnikih tudi

anket, ki jih je sklicevala Delavska zbornica. Tako: o stanovanjski zaščiti, o delavskem pravilniku za železničarje, o rudarskem socialnem zakonu, o obrtnem zakonu, o odpiranju in zapiranju trgovin in obratov, o osemurniku in 50odstotni dokladi za čezurno delo.

Gospodarska kriza, ki je zavihrala z vso krutostjo po delavskem razredu, je pojav, kakor jih je bilo sicer že več tekom desetletij, vendar s tem razločkom, da je nastala potem zopet splošna konjunktura. Sedanja kriza pa je začetek konca kapitalističnega gospodarstva in delavstvo se mora tega zavedati z vso resnostjo in stati pripravljeno. Strokovno gibanje mora torej objeti vse panoge industrije in obrti, posamezne centrale strokovnih organizacij morajo medsebojno biti še v večji zvezi. Strokovni forumi od najmanjšega do najvišjega morajo biti avtoritativni na vse strani in vzbujati s svojim delovanjem in enotnostjo respekt tudi pri onih, ki se še niso uspeli izviti iz plenic brezbriznosti za svojo lastno usodo in ki jim je geslo »MI« nepoznana stvar.

Organizacije so od zadnjega kongresa številčno napredovale. — Glasilo vseh teh organizacij (razen železničarjev, nameščencev in grafičarjev) je »Delavec«, ki izhaja dvakrat na mesec ter je dobro urejevan. Prinaša načelne ali aktualne članke in pregled o gibanju predvsem priključenih organizacij. »Delavec« izhaja že 18. leto in je tako rekoč zrasel z organizacijami. Čuti in vidi se, da je prav v tem skupnem listu velika sila, ki pospešuje razvoj in brezvestno bi bilo to skupno glasilo odtegniti delavstvu te ali one organizacije in ga s tem odtrgati iz duhovne vezi z ostalim delavstvom. Naše delavstvo se čuti eno, zato smo prepričani, da bo čuvalo tudi to svoje duhovno središče kakor zasluži. Naj ostane tudi v bodoče vodnik delavskemu strokovnemu gibanju!

V prepričanju, da bo letošnji kongres še močnejše zasadil zavest solidarnosti in moči med strokovne organizacije, da bo v tem težkem času krize kapitalizma zasijal, kakor zvezda v viharni noči, da bodo po kongresu moči strokovnih organizacij naraščale in se jačale, pozdravljamo kongres razrednih strokovnih organizacij in vse delavske delegate, ki bodo te dni prihiteli iz vseh krajev Slovenije, da kujejo sebi in otrokom boljše bodočnost.

Kaj je s starostnim zavarovanjem rudarjev in plavžarjev?

To vprašanje tlači danes rudarsko in plavžarsko delavstvo bolj ko kdaj poprej. Ne bomo se danes spuščali v podrobnosti tega zavarovanja, ker se je o tem za prizadeto delavstvo tako važnem vprašanju že toliko pisalo in govorilo na shodih, konferencah in na sejah glavnega upravnega odbora bratovske skladnice, da, ko bi se to pisalo in govorilo najtršemu kamnu, bi se moral omehčati.

Koliko težko zasluženega delavskega denarja so že potrošile razne delegacije za intervencijo pri pristojnem ministrstvu? Koliko lepih obljub in priznanj o nevzdržnem položaju tega zavarovanja so podali že razni ministri, ali zopet vse za- stonj.

